

BENITERRÀNIA

Fills de la terra

Josep Vicent Frechina

Josep Aparicio, *Apa*, i Teresa Segarra ja fa anys i panys que volten per carrers i entaulats oferint una proposta que, per bé que arrelada a la tradició més genuïna, escapa de l'usual anquilosament i despreocupació artística dels grups de restauració, més capficats normalment en aspectes corèutics o escenogràfics. Ells, justament, provenen d'aquest món: Teresa s'inicià amb el grup XAFARNAT de Paterna (l'Horta) i *Apa* participà de l'època més celebrada d'ALIMARA, formació peonera en el disseny d'espectacles integrals que anaren més enllà d'una anèmica exhibició de «coros y danzas» acompanyats de rondalla, dolçaina i tabalet. Aquest món, però, prompte se'ls quedà excessivament petit i, a mitjan dècada dels vuitanta, inicien un procés

d'evolució que es materialitza en una progressiva transició de l'estrat «folklòric» a l'estrat «ètnic», sense abandonar, però, mai del tot el primer: segueixen sent uns dels cantadors d'estil més sol·licitats en qualsevol guitarrada, i *Apa* manté la seua vinculació, per exemple, amb el grup de danses EL POBLET de Godella (l'Horta), amb qui ha gravat recentment un disc.

Tanmateix, aquest salt del terreny folklòric a l'ètnic es veu dificultat, en bona mesura, per la manca d'un acompanyament estable que compartisca plenament el projecte —«no hi havia manera d'aconseguir una colla de músics que sintonitzara del tot amb el que nosaltres preteníem; hem treballat amb músics molt bons, però mai fins ara

haviem pogut arribar a un nivell de cohesió suficient. Sempre havíem de recórrer hui a uns, demà a uns altres...», es lamenta *Apa*. I no serà fins l'any 1998, amb la confluència d'alguns músics amb sensibilitats semblants i la constitució de BENITERRÀNIA, que consoliden per fi la seua atractiva proposta musical.

BENITERRÀNIA, nom triat per *Apa* per la seua sonoritat i la seua etimologia —«fills de la terra», en una amalgama d'ètims àrabs i cristians—, la formen a hores d'ara Teresa Segarra (veu i postisses), *Apa* (veu i flauta travessera), Pepe Juste *Mama* (guitarra, guitarró i arxillaüt), Cristóbal Rentero (bandúrria, llaüt, guitarra i dolçaina), Vicent Carrasco (guitarra, guitarró i llaüt) i

35

TOCADORS

Vicent Faenes, *Apa*,
Vicent Carrasco, Teresa
Segarra, Cristóbal
Rentero i Pepe Juste:
BENITERRÀNIA.

Vicent *Faenes* (percussió). Hom en deduirà fàcilment, doncs, que es tracta d'una formació fonamentada sobre la tímbrica de les cordes i conduïda per les veus, poderoses i dotades d'una gran expressivitat, de Teresa i *Apa*. Tots dos es troben entusiasmats ara amb el projecte —«per fi hem trobat el que buscàvem: gent amb ganes de dir la seua sobre el repertori tradicional i, a més, gent que ho ha mamat des de ben menuts, gent que ho duu en la sang», confesa *Apa*, entre orgullós i emocionat.

I certament el que ja hem pogut veure als escenaris obri unes expectatives força falagueres: sobre el repertori habitual dels grups de danses, BENITERRÀNIA construeixen un nou discurs musical, caracteritzat, en primer lloc, per una interpretació trempada, vigorosa, plena de nervi i convicció, amb uns instrumentistes esplèndids que aprofiten amb escreix el marge que se'ls deixa a la improvisació i amb les veus d'*Apa* i Teresa, que finalment han trobat la companyia

escaient que els acomboia i realça en la seua justa mida; i, en segon lloc, per una manipulació desinhibida del material tradicional que els permet d'introduir-hi trencaments de ritme, melodies reelaborades, tractaments inusuals —«fem cants de batre amb polifonies i percussió!», explica *Apa*, amb el posat de qui ha fet una petita malifeta—, o lletres de poetes —Estellés o Fuster, un poema del qual han adaptat per a unes belles buleries—, conferint al repertori una vitalitat renovada però sense perdre en cap moment l'intens regust de la tradició.

Ara la pregunta clau que cal fer-se és: hi ha espai per a aquest exercici d'equilibrisme, a meitat de camí entre dos formes gairebé incompatibles d'enfrontar-se a la tradició oral, massa «rural» per als grans festivals urbans i massa transgressora per als àmbits més conservadors? Ells no dubten a respondre, però a l'esguard se'ls insinua un bri de contrarietat: «Estem seguríssims que hi ha espai, perquè les

presentacions del grup han sigut un gran èxit a Paterna o a Valls, per exemple. Però sí que és veritat que està costant—nos una miqueta donar—nos a conèixer». Potser el fet de no tindre encara una gravació discogràfica que els ajude en la promoció i difusió de la seua proposta siga un desavantatge considerable i, possiblement, haurien de mirar de superar-lo en un termini no massa llunyà, ni que fos per deixar constància, d'una forma definitivament digna i merescuda, amb un repertori escaient i uns músics còmplices, dels més de vint anys de dedicació d'*Apa* i Teresa a la música valenciana d'arrel popular.

COLLA DE DIMONIS DE MASSALFASSAR

Contractacions: 96 140 14 68

café L'INFERN

Plaça de l'església, 11, 46560 MASSALFASSAR
concerts, teatre, exposicions, tertúlies,
venda de música tradicional

